

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1993/2

Karar Sayısı : 1993/2

Karar Günü : 19.1.1993

R.G. Tarih-Sayı :16.03.1993-21526

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Bilecik Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 24.2.1983 günlü, 2802 sayılı "Hakimler ve Savcılar Kanunu"nun 76. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Şu kadar ki bu konuda kovuşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır." tümcesinin Anayasa'nın 36. ve 40. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptali istemidir.

I- OLAY :

İtiraz yoluna başvuran mahkeme, sıfat ve hizmetinden dolayı hakime gıyapta hakaret suçundan sanıkların TCK'nun 64/1. maddesi aracılığıyla aynı Yasa'nın 482/2. ve 273 maddeleri uyarınca cezalandırılmaları için açılan kamu davasında, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Yasası'nın 76. maddesi üçüncü fıkrası son tümcesinin Anayasa'nın 36. ve 40. maddelerine aykırı olduğu görüşüyle iptali için 19.11.1992 günlü kararıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ :

A) İtiraza Konu Yasa Kuralı :

24.2.1983 günlü, 2802 sayılı Yasa'nın itiraza konu 76. maddesi üçüncü fıkrasının son tümcesi aynen şöyledir :

"MADDE 76.-

Disiplin cezasını gerektirecek mahiyette olan ihbar ve şikayetin kötü niyetle yapıldığı veya delillerin uydurulduğu anlaşılan hallerde, mahkemece yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmakla birlikte Türk Ceza Kanununun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı ceza hükmolunur. Şu kadar ki bu konuda kovuşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır."

B) Dayanılan Anayasa Kuralları :

Mahkemenin itirazında dayandığı Anayasa kuralları şunlardır:

"MADDE 36.- Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz."

"MADDE 40.- Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

Kişinin, resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.

IV- İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme tutanağında, itiraz yoluna başvuran mahkemenin iptalini istediği yasa kuralının bakmakta olduğu davada uygulanıp uygulanmayacağı sorunu öncelik taşıdığından, ilk inceleme raporu, dava dosyası ve ekleri, iptali istenilen hüküm ve dayanan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve öbür yasama belgeleri incelendikten sonra bu konuya öncelik verilerek gereği görüldü :

Anayasa'nın 152. maddesinin birinci fıkrasıyla, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa'nın 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir yasa veya kanun hükmünde kararname hükümlerini Anayasa'ya aykırı görür veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların o davada uygulanacak kural olması gerekmektedir. İtiraz yoluna başvuran mahkemenin bakmakta olduğu dava, sıfat ve hizmetinden dolayı hakime gıyapta hakaret suçundan sanıkların TCK'nun 64/1. maddesi aracılığıyla aynı Yasa'nın 482/2. ve 273. maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle açılmış kamu davası olup, hakarete uğrayan hakim de savcılık yanında davaya katılmıştır.

İtiraza konu yasa hükmü, 2802 sayılı Yasa'nın Disiplin Cezalarını düzenleyen altıncı kısım birinci bölümünde yer almaktadır. İhbar ve şikayet başlıklı anılan yasa maddesi, disiplin cezası gerektirecek mahiyetteki ihbar ve şikayetin kötü niyetle yapıldığının veya delillerin uydurulduğunun anlaşılması hallerinde uygulanacak ceza yasası hükmünü ve izlenecek yöntemi göstermektedir. Olayda olduğu gibi, ilgililerin şikayeti sonucu hakim veya savcı aleyhine disiplin soruşturmasına konu olmayan durumlarda 76. maddenin üçüncü fıkrası hükmü uyarınca Adalet Bakanlığı'nın izninin alınması gerekmemektedir.

Bu duruma göre, itiraz yoluna başvuran Bilecik Asliye Ceza Mahkemesi'nin iptalini istediği 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Yasası'nın 76. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan ve "Şu kadar ki bu konuda kovuşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır." tümcesi davada uygulanacak kural olmadığından mahkemenin itiraz yoluna başvurmaya yetkisi yoktur.

V- SONUÇ :

Anayasa'nın 152. maddesinin birinci fıkrası ile 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesine göre, iptali istenen kuralın başvuran mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı kural olmaması nedeniyle itirazın REDDİNE,

19.1.1993 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı : 1993/2
Karar Sayısı : 1993/2

Başkan	Başkanvekili	Üye
Yekta Güngör ÖZDEN	Güven DİNÇER	Servet TÜZÜN
Üye	Üye	Üye
Mustafa GÖNÜL	Mustafa ŞAHİN	İhsan PEKEL
Üye	Üye	Üye
Selçuk TÜZÜN	Ahmet N. SEZER	Haşim KILIÇ
Üye		Üye
Yalçın ACARGÜN		Mustafa BUMİN